

Sygn. akt I PK 202/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

SSA Magdalena Tymińska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa K.T. i W.Z.

przeciwko K. B. Spółce z o.o. w C.

o przywrócenie do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 lutego 2013 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 22 marca 2012 r., sygn. akt [...]

1. oddala skargę kasacyjną;

**2. zasądza od .K.B. Spółki z o.o. w C. na rzecz K.T. kwotę 120
(sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
prawnego w postępowaniu kasacyjnym;**

**3. zasądza od K. B. Spółki z o.o. w C. na rzecz W. Z. kwotę 120
(sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2011 r. Sąd Rejonowy w C. przywrócił do pracy w pozwanej K.B. Spółce z o.o. w C. powoda W. Z. na poprzednich warunkach pracy i płacy (pkt 1); powództwo K. T. o przywrócenie do pracy oddalił (pkt 2).

Sąd Rejonowy ustalił, iż powód W. Z. był zatrudniony u strony pozwanej od dnia 18 października 1978 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Pracę wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kontrolera jakości produkcji w Wydziale Kowarek. Powód K. T. pracował w pozwanej Kuźni od dnia 3 sierpnia 2006 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku III kowala. Powodowie są członkami WSZZ Sierpień 80. Na początku 2010 r. pozwana rozpoczęła procedurę zwolnień grupowych. W związku z brakiem porozumienia ze związkami zawodowymi w zakresie procedury przeprowadzenia zwolnień grupowych pozwana wydała regulamin zwolnień grupowych. Zgodnie z tym regulaminem zwolnienia grupowe obejmowały 24 pracowników w poszczególnych grupach zawodowych. W punkcie III regulaminu ustalono kryteria podstawowe i pomocnicze zwolnień grupowych, a w punkcie IV – że o kolejności dokonywania zwolnień będzie decydować powołana do tego komisja. Jednocześnie zapisano, iż wypowiedzenia będą pracownikom wręczane w okresie od dnia 19 kwietnia 2010 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r., a w przypadku gdy z przyczyn niezależnych od pracodawcy dokonanie wszystkich zamierzonych wypowiedzeń nie będzie możliwe w tym okresie, pracodawca dokona wypowiedzeń niezwłocznie, jak będzie to możliwe. Na spotkaniach komisji kierownicy wydziałów mieli przedstawić listy osób wytypowanych do zwolnienia ze swoich wydziałów – miano kierować się kwalifikacjami pracowników, ich doświadczeniem i stażem pracy. Do zwolnienia został wytypowany K. T. Spośród osób zatrudnionych w wydziale prasowni miał najniższe kwalifikacje zawodowe i najkrótszy staż. Posiadał jedynie uprawnienia hakowego i miał ukończone kursy bhp. Uprawnienia te posiadali wszyscy pracownicy tego wydziału. W. Z. podlegał kierownikowi oddziału kowarek i obróbki cieplnej. Pracował na wykańczalni przez

32 lata. Powód obsługiwał wszystkie urządzenia za wyjątkiem suwnicy i szlifierki. Po dokonaniu konsultacji związkowej były dokonywane wypowiedzenia. Powodowie nie otrzymali wypowiedzeń w kwietniu 2010 r., bowiem korzystali ze zwolnień lekarskich. W dniu 5 października 2010 r. zostały przeprowadzone przez związki zawodowe wybory oddziałowych społecznych inspektorów pracy. Obaj powodowie zostali wybrani oddziałowymi społecznymi inspektorami pracy, pomimo przebywania na zasiłku chorobowym. Wybory zostały zakwestionowane przez ZZ Kadra. Także pracodawca nie uznał wyborów twierdząc, że załoga nie była poinformowana o wyborach. Pracodawca zażądał od ZZ Sierpień 80 przedłożenia regulaminu wyborów. Związek nie doręczył regulaminu, powołując się na brak podstawy prawnej. Także ZZ Kadra nie otrzymał regulaminu wyborów. W pierwszym dniu powrotu powodów do pracy doręczono im wypowiedzenia umów o pracę. W. Z. otrzymał pismo wypowiadające umowę o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia w dniu 10 stycznia 2011 r. Jako przyczynę wypowiedzenia pracodawca wskazał przyczyny niedotyczące pracowników - podstawa prawna: ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. K.T. pismo wypowiadające umowę o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia otrzymał w dniu 17 stycznia 2011 r. W oświadczeniu woli pracodawca jako przyczynę wypowiedzenia wskazał: przyczyny niedotyczące pracowników - podstawa prawna: ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników oraz niezdolność powoda do pracy z powodu choroby, która trwała dłużej niż okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku oraz pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przez pierwsze trzy miesiące. Powodowie po doręczeniu im wypowiedzeń - w okresie wypowiedzenia - pełnili funkcje oddziałowych społecznych inspektorów pracy (np. ustnie przekazywali informacje zakładowemu społecznemu inspektorowi pracy o potrzebie zakupu pasów do podnoszenia materiałów, czy konieczności przyspawania barierek ochronnych).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, iż żądanie powoda K. T. nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd wskazał, iż wbrew twierdzeniom

powodów, żaden z nich nie podlegał szczególnej ochronie przed wypowiedzeniem, pomimo wyboru na oddziałowego społecznego inspektora pracy, bowiem faktycznie od momentu wyboru do momentu dokonania wypowiedzenia nie pełnili oni tej funkcji. Zdaniem Sądu Rejonowego, przepis art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji pracy łączy szczególną ochronę przed wypowiedzeniem tylko z „pełnieniem tej funkcji”. Samo wybranie osoby do jej pełnienia nie daje natomiast takiej ochrony. Późniejsze pełnienie tej funkcji nie ma już znaczenia. W ocenie Sądu pierwszej instancji, strona pozwana w toku postępowania dostatecznie wykazała reorganizację, jak i zasadność wytypowania K. T. do zwolnienia. Powód ten w porównaniu do pozostałych pracowników posiadał najniższe kwalifikacje zawodowe. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, na uwzględnienia zasługiwało natomiast żądanie powoda W. Z., któremu wypowiedziano umowę o pracę niezgodnie z prawem z uwagi na naruszenie kryteriów doboru pracowników, przyjętych w regulaminie zwolnień grupowych.

Powyższy wyrok w zakresie punktu 2 zaskarżył apelacją K.T., zarzucając naruszenie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy przez błędną jego wykadnię. Strona pozwana zaskarżyła natomiast powyższy wyrok apelacją w zakresie punktu 1 i 3, zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez nierozważenie zebranego materiału dowodowego oraz sprzeczność istotnych ustaleń z zebrany w sprawie materiałem dowodowym polegającą na przyjęciu, że wytypowanie W. Z. do zwolnienia nastąpiło z naruszeniem kryteriów doboru pracowników przyjętych w regulaminie zwolnień grupowych.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy w K. wyrokiem z dnia 22 marca 2012 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w C. w ten sposób, że przywrócił K. T. do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy i zasądził na jego rzecz kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania; oddalił apelację strony pozwanej oraz zasądził od pozwanej na rzecz W. Z. kwotę 60 zł tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy wskazał, że wbrew ustaleniom Sądu pierwszej instancji zarówno K. T., jak i W. Z. podlegali szczególnej ochronie przed wypowiedzeniem z uwagi na fakt wybrania ich oddziałowymi społecznymi inspektorami pracy. Przepis art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz.U.

z 1983 r., Nr 35, poz. 136) posługuje się co prawda pojęciem „pełnienia funkcji”, jednakże brak jest podstaw do przyjęcia - jak to uczynił Sąd pierwszej instancji - że pracownikiem chronionym jest wyłącznie pracownik wykonujący faktycznie określone obowiązki w danym okresie. Taka wykładnia, zdaniem Sądu odwoławczego, nie jest uprawniona. Ze wspomnianego przepisu wynika, iż zakład pracy nie może wypowiedzieć ani rozwiązać umowy o pracę z pracownikiem pełniącym funkcję społecznego inspektora pracy w czasie trwania mandatu oraz w okresie roku po jego wygaśnięciu, chyba że zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia. W takim wypadku rozwiązanie umowy o pracę może nastąpić po uprzednim uzyskaniu zgody statutowo właściwego organu zakładowej organizacji związkowej. Zdaniem Sądu Okręgowego, gdyby ustawodawca uzależnił istnienie ochrony stosunku pracy społecznego inspektora pracy od efektywnego wykonywania funkcji w danym okresie, to powinien przewidzieć także odpowiednie kryteria umożliwiające przeprowadzenie oceny, czy danego pracownika należy traktować jako inspektora pracy. Skoro kryteriów tych brak - brak jest także podstaw dla uznania wykładni Sądu pierwszej instancji za słuszną. Sąd Okręgowy podniósł, że w wyroku z dnia 2 czerwca 2010 r., II PK 371/09, Sąd Najwyższy rozważał kwestię ochrony, z jakiej korzysta społeczny inspektor pracy, ale nie rozstrzygnął jednoznacznie, czy funkcję społeczny inspektor pracy „pełni” od chwili wyboru, czy też uzależnione jest to od faktycznego podjęcie określonych działań. Zdaniem Sądu drugiej instancji, cel przepisu nie zostałby jednak zrealizowany, gdyby po dokonanych wyborze pracownik nie korzystał już z ochrony. Odmiennie zatem niż Sąd I instancji przyjąć należy, iż powodowie pełnili powierzone im funkcje w dniu, w którym doręczono im oświadczenia o wypowiedzeniu umów o pracę. Sąd drugiej instancji podniósł, że pracodawca nie ma możliwości oceny i zakwestionowania prawidłowości dokonania wyboru społecznego inspektora pracy. W postanowieniu z dnia 9 listopada 1995 r. (III PO 16/95) Sąd Najwyższy wskazał, że wybór społecznego inspektora pracy przez pracowników zakładu pracy nie podlega żadnej kontroli zewnętrznej. Z tych wszystkich względów, Sąd drugiej instancji uznał, iż wypowiedzenie umowy o pracę K.T. i W.Z. nastąpiło z naruszeniem art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy. Zgodnie z art. 5 ust. 5 pkt 5 ustawy z dnia 13 marca

2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, w sytuacji zwolnień grupowych w stosunku do społecznego inspektora pracy dopuszczalne było jedynie wypowiedzenie warunków pracy i płacy. Z tych względów, Sąd Okręgowy orzekł o uwzględnieniu apelacji K.T. (art. 386 § 1 k.p.c.) oraz o oddaleniu apelacji strony pozwanej (art. 385 k.p.c.).

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego w K. zaskarżyła w całości skargą kasacyjną K.B. Sp. z o.o. w C. Skarżąca oparła skargę kasacyjną na dwóch podstawach wskazanych w art. 398³ § 1 k.p.c. Zarzuciła: 1) naruszenie prawa materialnego art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy przez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że K.T. i W.Z. podlegali szczególnej ochronie prawnej z uwagi na fakt wybrania ich oddziałowymi społecznymi inspektorami pracy i tym samym, że wypowiedzenie im umów o pracę nastąpiło z naruszeniem wskazanego przepisu; 2) naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku: a) art. 385 k.p.c. wskutek uznania apelacji K. T. za uzasadnioną; b) art. 233 k.p.c., „polegające na nierozważeniu przez Sąd I instancji wszechstronnie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności zeznań świadka M. K. w części dotyczącej zasadności wyboru W. Z. do zwolnienia oraz dowodu z Regulaminu Zwolnień Grupowych w części dotyczącej kryteriów zwolnienia grupowego, co skutkowało przyjęciem przez Sąd Rejonowy w C., iż zebrany w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do uwzględnienia powództwa W. Z.”.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje, w tym o kosztach postępowania kasacyjnego.

Skarżąca podniosła, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji pracy pozwalająca rozstrzygnąć, czy przepis ten łączy szczególną ochronę przed wypowiedzeniem umowy o pracę z faktycznym pełnieniem funkcji oddziałowego społecznego inspektora pracy, czy samo już wybranie osoby do pełnienia funkcji oddziałowego społecznego inspektora pracy daje taką ochronę i czy rozpoczęcie pełnienia funkcji oddziałowego społecznego

inspektora pracy po doręczeniu wypowiedzenia umowy o pracę zapewnia szczególną ochronę przed wypowiedzeniem.

Powodowie W. Z. i K.T. wniesli o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nieuzasadniona.

Podniesiony przez skarżącą w ramach podstawy z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie poddaje się kontroli kasacyjnej. W myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być bowiem zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Przepis art. 398¹³ § 2 k.p.c. stanowi, że w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., który określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006/4/76; wyroki Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405; z 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 września 2012 r., V CSK 529/11, LEX nr 1222170). Dodatkowo należy zauważyć, że skarżąca w ramach tego zarzutu kwestionuje ocenę dowodów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji, co jest niedopuszczalne na tym etapie postępowania.

Nie jest również trafny drugi zarzut skargi kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie naruszenia art. 385 k.p.c. Sąd drugiej instancji, uznając apelację powoda K. T. za uzasadnioną, zmienił zaskarżony wyrok i przywrócił go do pracy w pozwanym zakładzie pracy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Zastosowanie przez sąd drugiej instancji art. 386 § 1 k.p.c. w warunkach, gdy

uznał, że apelację należy uwzględnić jako uzasadnioną, nie stanowi zatem o naruszeniu przez ten sąd art. 385 k.p.c., tylko dlatego, że strona przeciwna uważa, że apelacja ta jest bezzasadna i sąd drugiej instancji powinien orzec o jej oddaleniu zgodnie z tym przepisem. Należy podkreślić, że skorzystanie przez sąd apelacyjny z art. 386 § 1 - 4 lub art. 385 k.p.c. przy wydawaniu orzeczenia jest konsekwencją czynności podjętych na wcześniejszych etapach postępowania, nie zaś przyczyną zarzucanej wadliwości rozstrzygnięcia, a zatem nie może być postrzegane jako uchybienie przepisom prawa procesowego, które samodzielnie – bez wskazania naruszenia innych jeszcze przepisów postępowania – mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 sierpnia 2008 r., II UK 79/08, LEX nr 785530 i z dnia 16 grudnia 2008 r., I PK 96/08, LEX nr 529754; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2003 r., IV CKN 355/01, LEX nr 602298; z dnia 28 października 2005 r., II CK 37/05, LEX nr 186853; z dnia 15 kwietnia 2010 r., II CSK 515/09, LEX nr 602231). Przepis art. 385 k.p.c. jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, na przykład wtedy, gdyby sąd drugiej instancji uznał, że apelacja jest bezzasadna i nie oddalił jej, albo gdyby ją oddalił, uznając ją jednocześnie za zasadną (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 8 maja 2002 r., III CKN 917/00, LEX nr 55498; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2011 r., I UK 400/10, LEX nr 1043986). Taka sytuacja nie miała jednak miejsca w niniejszej sprawie i to zarówno w odniesieniu do apelacji powoda K. T., jak i apelacji pozwanej.

Za całkowicie nieusprawiedliwiony należy również uznać zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz.U. Nr 35, poz. 163 z późn. zm.) zgłoszony w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. W ocenie Sądu Najwyższego, Sąd drugiej instancji dokonał bowiem prawidłowej wykładni tego przepisu, przyjmując, że szczególna ochrona stosunku pracy wynikająca z art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji pracy obowiązuje od momentu wyboru pracownika na społecznego inspektora pracy.

Na wstępie należy podkreślić, że Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a zatem ustaleniami, że powodowie zostali wybrani na oddziałowych

społecznych inspektorów pracy w dniu 5 października 2010 r. oraz, że w ramach zwolnień grupowych na podstawie ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. Nr 90, poz. 844 z późn. zm.) wypowiedziano powodowi umowy o pracę: W. Z.- w dniu 10 stycznia 2011 r. a K.T. – w dniu 17 stycznia 2011 r. W powyższych okolicznościach Sąd drugiej instancji trafnie uznał, że pozwana, wypowiadając powodowi umowy o pracę, działała w warunkach naruszenia art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji pracy. Zgodnie z tym przepisem zakład pracy nie może wypowiedzieć ani rozwiązać umowy o pracę z pracownikiem pełniącym funkcję społecznego inspektora pracy w czasie trwania mandatu oraz w okresie roku po jego wygaśnięciu, chyba że zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia. W takim wypadku rozwiązanie umowy o pracę może nastąpić po uprzednim uzyskaniu zgody statutowo właściwego organu zakładowej organizacji związkowej. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o społecznej inspekcji pracy, społecznych inspektorów pracy wybiera się na okres 4 lat. Wykładnia językowa i funkcjonalna przepisów art. 13 ust. 1 i art. 6 ust. 2 ustawy o społecznej inspekcji pracy prowadzi do jednoznacznego wniosku, że pracownik z dniem wyboru na społecznego inspektora pracy nabywa mandat do pełnienia tej funkcji na okres czteroletniej kadencji. Z chwilą zatem uzyskania przedmiotowego mandatu (podstawy pełnienia funkcji) pracownik zostaje objęty szczególną ochroną przed wypowiedzeniem lub rozwiązaniem stosunku pracy wynikającą z art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji pracy. W ocenie Sądu Najwyższego, niewątpliwie nie można wiązać początku objęcia szczególną ochroną przed wypowiedzeniem lub rozwiązaniem stosunku pracy na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji dopiero z faktycznym (fizycznym) rozpoczęciem wykonywania przez inspektora pracy czynności – uprawnień wymienionych w art. 4 ustawy o społecznej inspekcji pracy. Społeczny inspektor pracy uzyskuje prawo do wykonywania określonych w tym przepisie czynności z dniem wyboru (momentem uzyskania mandatu), a nie – z chwilą wykonania pierwszej takiej czynności w ramach pełnionej zgodnie z mandatem funkcji inspektora. Przez cały okres trwania mandatu (kadencji) oraz w okresie roku po jego wygaśnięciu stosunek pracy pracownika pełniącego z wyboru funkcję społecznego inspektora pracy podlega

szczególnej ochronie przewidzianej w art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji pracy.

Nie ma racji skarżący, podnosząc w uzasadnieniu skargi, że wykładnia art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji pracy dokonana w rozpoznawanej sprawie przez Sąd drugiej instancji – którą akceptuje Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym tę sprawę – jest sprzeczna z wykładnią Sądu Najwyższego przedstawioną w wyroku z dnia 18 grudnia 2001 r. (I PKN 755/00) oraz – w wyroku z dnia 3 sierpnia 2006 r. (II PK 339/05), a wyrażającą się w przyjęciu, że istota (źródło) ochrony społecznego inspektora pracy wywodzi się z faktu rzeczywistego wykonywania czynności i zadań w zakładzie pracy. Przede wszystkim należy podkreślić, że oba wyżej wspomniane wyroki Sądu Najwyższego zapadły w odmiennych - niż ten w niniejszej sprawie - stanach faktycznych, ale charakteryzujących się wspólnym elementem, a mianowicie w obu sprawach społeczni inspektorzy pracy pełnili tę funkcję (wykonywali ją faktycznie) nie z racji formalnego wyboru w trybie przewidzianym ustawą o społecznej inspekcji pracy, lecz w rezultacie dopuszczenia ich do jej pełnienia wskutek dorozumianej akceptacji takiego stanu rzeczy przez związki zawodowe i pracodawcę, mimo niedokonania ich formalnego wyboru. Z tych względów istotą sporu w obu przedmiotowych sprawach była ocena czy pracownicy, uznający siebie za społecznych inspektorów pracy (mimo braku formalnego wyboru ich na tę funkcję) i tak traktowani przez otoczenie w zakładzie pracy, są objęci szczególną ochroną przed rozwiązaniem stosunku pracy wynikającą z art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji pracy. W takich to okolicznościach Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 grudnia 2001 r., I PKN 755/00 (OSNP 2004/1/5, OSP 2004/11/147) wyraził pogląd, że pracownik, który przez wiele lat faktycznie pełnił funkcję zakładowego społecznego inspektora pracy za dorozumianą i niewątpliwą wolą pracowników zakładu pracy, mimo niedokonania formalnego wyboru po upływie wcześniejszej kadencji, korzysta ze szczególnej ochrony prawnej przed wypowiedzeniem i rozwiązaniem stosunku pracy w granicach określonych art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy. Natomiast w wyroku z dnia z dnia 3 sierpnia 2006 r., II PK 339 (OSNP 2007/15-16/218) Sąd Najwyższy stwierdził, że kontrola zgodności z prawem wyboru społecznego inspektora pracy nie należy do

kompetencji sądu pracy. Rzeczywiste pełnienie przez pracownika funkcji zakładowego inspektora pracy, niekwestionowane przez związki zawodowe i pracodawcę powoduje, że pracownik korzysta ze szczególnej ochrony prawnej przed wypowiedzeniem i rozwiązaniem stosunku pracy (art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy). Jak wynika ze stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy, w sprawie tej nie zachodzi podobny do powyższego problem. Z niespornych ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji wynika bowiem, że obaj powodowie zostali formalnie wybrani oddziałowymi społecznymi inspektorami pracy.

Podsumowując, Sąd drugiej instancji zasadnie uznał, że wypowiedzenie powodom umów o pracę nastąpiło w warunkach naruszenia art. 13 ust. 1 ustawy o społecznej inspekcji pracy. Zaskarżony wyrok odpowiada zatem prawu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku. O kosztach w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie art. 98, art. 99 i art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 11 ust. 1 pkt 1 i § 12 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (Dz.U. 2002, Nr 163, poz. 1349 z póź. zm.).

/tp/